

LLEGIR AL METRO

Vol saber per què estic aquí, en aquesta cadira de rodes que ni tan sols puc fer anar, mirant sempre per la mateixa finestra com passa el temps pel carrer del davant? S'acosta Nadal, la gent va ben abrigada. Veig dones i homes carregats amb bosses publicitàries fetes per a l'ocasió ben plenes. De tant en tant puc sentir, esmorteïdes, les rialles dels nens que juguen al parc que hi ha a l'altra banda del mur. No els puc veure com veig el carrer del davant. Si no fos pel reixat em moriria de fàstic. Sap?

Li ho explicaré. M'agradava llegir al metro. Sóc tímid o ho era. Ara ja no sé què sóc, si és que sóc alguna cosa. Diguem que abans era tímid i que per culpa de la timidesa sóc, o era... Tornem a les mateixes. Bé, segurament era, perquè he canviat, sap? He canviat? Sí, jo diria que he canviat, però sóc el mateix. Vull dir que en el fons, molt en el fons, tot i que no sé què sóc, si és que sóc alguna cosa, o qui sóc, si és que sóc algú, en el fons em sento el mateix. Vull dir que el que bull dins el meu cap ara, en aquest precís moment, ja bullia abans, molt abans de tot, però potser no sortia cap enfora. No ho sé. Ja veig que m'embolico. Volia dir que abans era tancat o esquerp, fins i tot malcarat, amb les persones que no coneixia gaire o amb les quals no tenia prou confiança. Un tímid pot arribar a ser violent sense voler-ho. No s'ho creu? Què vol que li digui. A mi em passava i no aconseguia fer res per evitar-ho. Teatre.

Teatre, sí. És curiós. Podia interpretar un paper, fer per exemple de persona no tímida, i aconseguia ser un altre. Era jo i no era jo. Em feia a la idea que havia de veure algú, respirava a fons, comptava fins a deu i l'altre jo em posseïa. Feia teatre. El teatre és això, o no? Diu que no? Què vol dir? Que el personatge no pot posseir l'interpretat? Potser, però no ho tingui tan clar, això. De tota manera m'estic referint a l'altre jo que tots portem a dins. Parlava de mi, i al mateix temps d'un altre que també sóc jo. Sí, he dit que feia teatre, però ho deia en sentit figurat. O no? Em fa dubtar. No em faci dubtar que no acabarem mai. En tot cas interpretava i, de vegades, la interpretació funcionava i, si tot anava bé, m'alliberava de la timidesa. Bé, en realitat no m'alliberava. El cuc em rosegava per dins, però al personatge no li feia res. Ja li he dit que era jo, i que no era jo, era el personatge que interpretava. És igual, deixem-ho així. No vol que parli de personatges? Doncs parlaré de fantasmes. Tinc fantasmes interiors. Vostè també té fantasmes interiors? Veu? Finalment ens entenem. Em sentia alliberat per un fantasma que no era tímid. Un fantasma que no era jo perquè me l'imaginava, però que era jo perquè pensava igual que jo i sentia amb els meus sentiments, i si em tocava el canell podia notar el pols d'aquell ésser. Tot i així, no deixava de ser un problema, perquè aleshores abaixava la guàrdia. En algun moment havia agafat massa confiança i havia dit un inconvenient sense ser prou conscient que estava ficant la pota.

Quan la presència no desitjada es produïa de sobte, em podia passar qualsevol cosa. Era igual que es tractés d'una persona coneguda, poc coneguda o desconeguda. Desconeguda, sí. Sovint surto a la premsa local. Ja ho sé, parlo en present. Em costa fer-me a la idea que sóc aquí i que res no serà igual. Sortia a la premsa local.

Em coneixia molta gent que jo no coneixia. A alguns els feia gràcia parlar amb mi, saludar-me. Altres provaven d'obtenir algun favor. Creien que per ser conegut era una oficina de col·locació. Hi ha gent per a tot. Tant se val. Quan anava al metro i se m'adreçava una persona podia acceptar-la tranquil·lament, com si res. En aquest cas tot era normal, vull dir que reaccionava amb la normalitat que es pot esperar o preveure de les relacions humanes més típiques. Dic això perquè la meva reacció més normal, la que es podia esperar o preveure, no era pas la que podríem considerar com la més apropiada. Reaccionava amb violència interior, sortosament només interior, tot i que alguna vegada se m'escapava un esgarip en moments absolutament inoportuns. Aleshores, aquella persona obria uns ulls interrogants, trencava el somriure i marxava. Alguns no em van tornar a saludar mai més. Amb el pas dels anys vaig aprendre a controlar aquestes crisis emocionals. Com li deia abans, quan parlava d'allò... que feia teatre... sí. Respirava fondo, comptava fins a deu, feia un somriure amable i posava cara d'atenció de manera que el meu interlocutor o interlocutora no notava res del foc que em cremava. De vegades, però, restava petrificat, sense saber què dir, potser perquè no m'interessava seguir cap conversa. En aquests casos posava cara de pomes agres i intentava mostrar que la presència aliena em provocava malestar. Procurava fer-ho amb l'emissió de monosíl·labs, expressions o exclamacions com ara sí, no, és clar!, hum, ehem!..., coses per l'estil. Si no aconseguia persuadir el meu interlocutor o interlocutora d'anar-se'n, cercava la manera de fugir. La fugida consistia a baixar a l'estació següent. Sovint em sortia bé, tret d'aquella vegada que ella no va baixar a l'estació que li tocava, molt anterior a la meva. Li ho explicaré.

M'agradava llegir al metro. Ja sé que li ho he dit. No sigui tan perepunyetes. Era un lector d'una voracitat malaltissa. Ara odio la lectura. No puc ni mirar aquestes revistes que ens porten les assistentes, però abans de venir aquí llegia sense parar. Ho dic seriosament. La lectura s'havia convertit en un vici que em dominava. Havia arribat a desenvolupar uns hàbits obsessius en relació amb el número tretze. No m'agradava aturar la lectura a la pàgina tretze, però tampoc no m'agradava aturar-la al capítol tretzè, tampoc no podia deixar el punt de lectura al final del capítol dotzè perquè llavors el primer que hauria de llegir seria el tretzè, tampoc podia deixar-ho a l'inici del capítol catorzè, perquè això volia dir que havia finalitzat la lectura al tretzè. Aquesta mania va empitjorar. Per exemple, un dia em va agafar per comptar els fulls que em restaven per llegir a la meitat del llibre. Si em faltaven tretze fulls, em posava de mal humor. Començava a pensar que tindria mala sort en alguna cosa que havia de fer aquell dia, o que em passaria una desgràcia. Les imaginava de tots colors. Em passava el mateix si em restaven tretze pàgines. Un cop havia llegit la meitat del llibre, tornava a repetir, aquesta vegada tot comptant de tant en tant els fulls i les pàgines que em faltaven per arribar al final.

Poc després de començar amb aquesta mania, em vaig trobar que feia el mateix amb els capítols que tenien més de tretze fulls o més de tretze pàgines. Un cop havia començat la lectura sentia un impuls irrefrenable de comptar cada cinc o deu minuts tot sospirant perquè no coincidís que faltaven tretze fulls o tretze pàgines. I si el capítol tenia exactament tretze fulls o tretze pàgines havia d'acabar de llegir-lo i començar un altre capítol abans d'arribar al final del trajecte.

Al poc temps vaig decidir que no llegiria cap llibre que tingués tretze capítols. Les obsessions et dominen. No vols traspasar el llindar, però una mà invisible t'empeny cap al buit i no pots parar. Així va ser com em vaig enganxar a comptar paràgrafs. És fumut, això. Necessitava llegir a totes hores. Ja no gaudia de la lectura. Llegir era una manera de fugir de la quotidianitat, de les coses que no m'agradaven. I tanmateix, llegint em sentia atrapat dins un laberint.

Al metro, la lectura durant el viatge era una de les defenses que havia trobat contra el meu caràcter esquerp. Ficava el nas entre els fulls del llibre i m'abstreia del món. No sempre era possible perquè els coneguts no et respecten la lectura. De sobte pots sentir algú que aixeca la veu a prop teu. Et fas l'orni, com aquell que sent ploure. Aleshores algú et posa la mà a l'espatlla, quina sort que t'he trobat, precisament volia veure't per dir-te que...

L'empitjorament de la meva obsessió havia convertit en un gran problema els viatges en metro. Perdia molt de temps buscant un llibre per portar i sempre hi havia el perill de trobar-me amb algú que volgués conversa, algú que trencaria la closca protectora i a qui acabaria muntant una escena. No sempre m'anava bé el que estava llegint, de vegades era massa gruixut i per tant feixuc d'aguantar si havia d'anar dret amb una mà a la barra i l'altra amb el llibre obert. També, i només per viatjar en metro, en tren, en autobús o en avió, m'agradaven els llibres que es poguessin guardar en una butxaca de l'americana. Una mania més per afegir al conjunt.

Aquell dia anava just de temps per arribar a una reunió de treball. Havia pensat en el possible llibre durant tota la setmana. Caminava ràpid i concentrat i, a més, havia trobat la lectura idònia. Desitjava començar un llibre escrit per un exregidor de la meva ciutat. El tenia

des de feia uns mesos i per fi havia trobat el moment idoni per llegir-lo. L'autor és un dels pocs amics que em queden de la infància i una de les millors persones que he conegut. Volia llegir el llibre sense demora. Estava segur que reconeixeria les seves paraules, la seva veu, la seva entonació o els gestos que faria en pronunciar una determinada frase. Mentre el redactava ens havíem trobat diverses vegades amb un grup d'amics per contrastar opinions. Sovint quedàvem per dinar i quan havíem esgotat el tema del llibre, parlàvem de futbol. El Barça era la seva altra passió, a més de la política. Estava segur que, en llegir-lo, podria imaginar el meu amic com si el veies menjant pop a la gallega tot dibuixant alhora esquemes de jugades futbolístiques damunt les estovalles de paper.

La nit anterior havia deixat el llibre en un prestatge que tinc prop de la porta de casa. En lloc d'agafar-lo i sortir a corre-cuita, com feia sempre, em vaig aturar un instant, vaig passar suaument el dit pel llom i me'l vaig ficar a la butxaca.

Tot i les presses, anava content camí de l'estació. En començar a baixar-ne les escales, la vaig veure. Ens vam mirar. No podia fugir. Tots dos baixàvem gairebé plegats. Em vaig maleir. Si hagués anat més atent hauria pogut evitar la trobada, però ja li he dit que anava concentrat en la reunió que havia de fer i amb moltes ganes de llegir.

La noia era una coneguda amb qui havia compartit una lectura poètica i un parell de trobades amb escriptors locals. Suficient per saludar-nos pel carrer o per mantenir una conversa de conveniència si ens trobàvem en algun lloc.

La trobada em va fer l'efecte d'un sotrac, d'una relliscada. No em va quedar més remei que saludar-la i xerrar. Ella estava, o semblava, contenta de conversar amb algú. Em parlava amb una veueta tan prima que

les frases s'evaporaven en l'atmosfera pudent del vagó abans d'arribar als meus sentits.

I mentre ella parlava, passaven les estacions. I ella parlava, i parlava. De sobte ens envoltava una llum més clara, s'escoltava el xerric dels frens, els sorolls de les portes en obrir-se i tancar-se. Després notava amb tot el cos l'arrencada del comboi, primer marxava lentament i ens inclinàvem cap a una banda, a poc a poc agafava velocitat, tornàvem a moure'ns cap a la posició inicial, tornàvem a estar drets mentre penetràvem als túnels foscos. Moviment del cos, llum i foscor. I sorolls de frens i portes. I estacions. I altre cop el mateix. I ella parlava. I les mans em van començar a suar.

—On vas? —la veu em va tocar.

—A l'Arc de Triomf.

—Jo...

Va dir alguna cosa més, però no ho vaig sentir perquè ens va tornar a envoltar la llum i ens va empènyer la gent que entrava i sortia del vagó.

—Com? —vaig preguntar tot fent una ganyota ridícula.

—Sagrera.

Aquesta vegada la veu em va passar de refilada. Les mans em suaven, però em va agradar sentir que ella baixaria abans.

—Anava a Sagrera —va repetir.

Aquesta vegada la veu dolça i prima de la noia va ser com un cop de puny. Acabava d'adonar-me que havíem passat l'estació.

—Anava a Sagrera, però t'acompanyaré fins a l'Arc de Triomf, després seguiré fins a Catalunya. També em va bé i així xerrem una mica més.

I un altre cop la veueta m'arribava prima i les frases s'evaporaven i les mans em suaven i el llibre em cremava. Em cremava. De la meua mà dreta sortia foc. No l'en-

ganyo, sortia foc. Foc de veritat. Vaig cridar. Demanava ajut, però al vagó no hi havia ningú. Només ella que reia sense parar. No m'havia adonat que tothom n'havia baixat. Potser els havia fet por el foc de la meva mà dreta. Però ella hi era i reia. Reia.

Em va posseir una ràbia molt violenta. Li vaig posar la mà de foc al coll en el moment que arribàvem a Clot. Vaig saltar del vagó i la vaig deixar allà tota sola. O m'ho havia semblat, perquè el tren marxava ple de passatgers que em miraven amb cara de sorpresa. Ella cridava i colpejava el vidre de la porta, però jo no vaig poder sentir res.

Al meu voltant la gent anava i venia amb naturalitat. Ningú no es fixava en mi. La meva mà dreta estava intacta. Suava, però no desprenia foc i semblava que mai ho hagués fet.

Vaig seure i a poc a poc em vaig anar tranquil·litzant. Vaig obrir el llibre i vaig començar a llegir. Les mans ja no em suaven, el cor batejava per fi amb normalitat. Em vaig endinsar en la lectura fins al punt que vaig deixar passar un metro sense adonar-me.

El proper metro trigava molt. Massa. Quan va arribar, començava a anar malament de temps. Vaig pensar que encara me'n sortiria, però el comboi s'aturava dos minuts a cada estació. Ja no em concentrava en la lectura. Vaig començar a comptar pàgines. Em faltaven tretze per acabar el capítol. Era la premonició que m'assegurava que arribaria tard. Però potser m'equivocava perquè al mateix temps que pensava que arribaria tard, el metro arribava a Catalunya. M'havia passat l'Arc de Triomf i Urquinaona. De tan encegat que estava m'havia passat dues estacions. Em faltaven només cinc minuts per a la cita. Vaig sortir corrents per intentar agafar el metro en

sentit contrari. Després avisaria pel mòbil que havia tingut un contratemps però que arribava de seguida.

De sobte se'm va gelar el pas. La noia era a l'andana. Caminava lentament cap a mi, amb un somriure ample i els braços oberts com per fer-me una abraçada. Altre cop vaig veure el foc a la meva mà dreta. Altre cop la gent havia desaparegut de l'andana. El vagó era allà, amb les portes obertes i buit. Va sonar el xiulet i vaig saltar cap a dintre.

No recordo res més. Em van dir que havia caigut a la via en el moment que el tren iniciava la marxa.

I aquí estic. Sense cames, sense braços, sense un ull, sense una orella.

No vaig arribar mai a la cita. A ella la veig rient cada cop que tanco l'ull.

Em faltaven tretze pàgines.